

แนวปฏิบัติ ในการสอบปากคำ ของพนักงานสอบสวน



แนวปฏิบัติในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน

๑. การสอบสวน

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๑๑) การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับ ความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องโทษ

การสอบสวนให้เริ่มการสอบสวนโดยมิชักช้า จะทำการในที่ไหนใด เวลาใด และแต่จะเห็นควร โดยผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่ด้วย(มาตรา ๑๓๐)

กรณีคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การสอบปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิง เป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดร่วมในการถามปากคำนั้นด้วยก็ได้ (มาตรา ๑๓๓)

กรณีคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายอันมิใช่ความผิดที่เกิดจากการชุลมุน ต่อสู้ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ความผิดฐานกรรโชก ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือคดีความผิดอื่น ที่มีอัตราโทษจำคุก ซึ่งผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีร้องขอ การสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนคดีในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำเด็กนั้น และในกรณีที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เห็นว่าการถามปากคำเด็กคนใดหรือคำถามใด อาจจะมีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ให้พนักงานสอบสวนถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นการเฉพาะตามประเด็นคำถามของพนักงานสอบสวน โดยมีให้เด็กได้ยินคำถามของพนักงานสอบสวนและห้ามมิให้ถามเด็กซ้ำซ้อนหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร (มาตรา ๑๓๓ ทวิ)

๒. อำนาจการสอบสวน

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวง แต่ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบสวนเว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ

กรณีรวบรวมหลักฐาน กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

๓. พนักงานสอบสวนไม่ทำการสอบสวน

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๒ พนักงานสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนในกรณีต่อไปนี้ก็ได้

(๑) เมื่อผู้เสียหายขอความช่วยเหลือ แต่ไม่ยอมร้องทุกข์ตามระเบียบ

(๒) เมื่อผู้เสียหายฟ้องคดีเสียเองโดยมิได้ร้องทุกข์ก่อน

(๓) เมื่อมีหนังสือกล่าวโทษเป็นบัตรสนเท่ห์ หรือบุคคลที่กล่าวโทษด้วยปากไม่ยอมบอกว่าเขาชื่อใครหรือไม่ยอมลงลายมือชื่อในคำกล่าวโทษหรือบันทึกคำกล่าวโทษ

๔.การแจ้งความร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

“คำร้องทุกข์” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๗) หมายถึง การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ

“คำกล่าวโทษ” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๘) หมายถึง การที่บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ว่ามีบุคคลรู้ตัวหรือไม่ก็ดี ได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งขึ้น

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๓ ผู้เสียหายอาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ คำร้องทุกข์นั้นต้องปรากฏชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ ลักษณะแห่งความผิดพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง ความเสียหายที่ได้รับและชื่อหรือรูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้

คำร้องทุกข์นี้จะทำเป็นหนังสือหรือร้องด้วยปากก็ได้ ถ้าเป็นหนังสือต้องมีวันเดือนปีและลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ ถ้าร้องด้วยปากให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ ลงวันเดือนปีและลงลายมือชื่อผู้บันทึกกับผู้ร้องทุกข์ในบันทึกนั้น

๕.การถอนคำร้องทุกข์

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๖ ผู้ร้องทุกข์จะแก้คำร้องทุกข์ระยะใด หรือจะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้

ในคดีซึ่งมิใช่ความผิดต่อส่วนตัว การถอนคำร้องทุกข์เช่นนั้นย่อมไม่ตัดอำนาจพนักงานสอบสวนที่จะสอบสวน

แนวทางการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน

๑.ผู้มาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษที่สถานีตำรวจ

เอกสารที่ต้องนำมาด้วย

๑.บัตรประจำตัวประชาชน ถ้าไม่มีให้นำเอกสารที่ทางราชการออกให้ เช่น หนังสือเดินทาง, ใบอนุญาตขับขี่ หรือตรวจสอบจากข้อมูลทะเบียนราษฎร

๒.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหา (ถ้ามี)

๓.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่กล่าวหาทั้งหมด เช่น หลักฐานการโอนเงิน หลักฐานการหลอกลวง ประกาศเชิญชวน ภาพแชททางออนไลน์ เป็นต้น

๔.บันทึกรายละเอียดข้อเท็จจริงตามลำดับเหตุการณ์เรียงตามวันเวลา (ถ้ามี)

๕.หนังสือมอบอำนาจ(ถ้ามี)

๑.๑การสอบสวนปากคำผู้มาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต้องตอบคำถามดังนี้

๑.ท่านเคยมาร้องทุกข์ ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายมาก่อนหรือไม่

๒.ท่านเป็นผู้เสียหายเองหรือไม่ หรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้เสียหาย ผู้เสียหายเป็นใคร มาพบพนักงานสอบสวนมีความประสงค์ใด (แจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย จนกว่าคดีจะถึงที่สุดหรือไม่)

๓.ท่านได้รับความเสียหายอย่างไร

๔.เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด

๕.คำถามอื่น ๆ ตามที่พนักงานสอบสวนสอบถาม โดยตอบคำถามตามความเป็นจริงทุกประการ

๒.ผู้ที่ถูกพนักงานสอบสวนเรียกให้มาพบเนื่องจากเป็นพยาน/เป็นผู้ต้องสงสัย/เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการถูกกล่าวหาแต่ยังไม่มี การแจ้งข้อกล่าวหา

เอกสารที่ต้องนำมาด้วย

๑.บัตรประจำตัวประชาชน ถ้าไม่มีให้นำเอกสารที่ทางราชการออกให้ เช่น หนังสือเดินทาง, ใบอนุญาตขับขี่ หรือตรวจสอบจากข้อมูลทะเบียนราษฎร์

๒.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการชี้แจงข้อเท็จจริงที่ถูกกล่าวหาหรือเป็นพยาน เช่น หลักฐานการโอนเงิน หลักฐานการหลอกลวง ประกาศเชิญชวน ภาพแชททางออนไลน์ หนังสือสัญญาต่าง ๆ เป็นต้น

๓.บันทึกรายละเอียดข้อเท็จจริงตามลำดับเหตุการณ์เรียงตามวันเวลา (ถ้ามี)

๒.๑การสอบสวนปากคำผู้ที่ถูกพนักงานสอบสวนเรียก ต้องตอบคำถามดังนี้

๑.ท่านเคยรู้จักกับผู้กล่าวหาหรือพยานคนใดในคดีนี้หรือไม่ รู้จักอย่างไรให้อธิบาย ความสัมพันธ์ก่อนเกิดเหตุในคดี

๒.เกี่ยวกับกรณีที่ถูกกล่าวหา ท่านเกี่ยวข้องอย่างไร และรู้เห็นเหตุการณ์ใดบ้าง หรือชี้แจงข้อเท็จจริงอย่างไร

๓.เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด

๔.คำถามอื่น ๆ ตามที่พนักงานสอบสวนสอบถาม โดยตอบคำถามตามความเป็นจริงทุกประการ

๓.การสอบปากคำผู้ต้องหา

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล สัญชาติ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่ถูกกล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบ

๓.๑การแจ้งสิทธิผู้ต้องหา

ผู้ต้องหาสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ และผู้ต้องหาสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ และถ้าผู้ต้องหาได้ให้ข้อมูลที่สำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษ

๔.การสอบสวนปากคำบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การถามปากคำและการสืบพยานเด็ก กำหนดวิธีปฏิบัติในการถามปากคำ การชี้ตัวผู้ต้องหาของผู้เสียหายหรือพยานการสืบพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี รวมทั้งการสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ต้องมีนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วย โดยมีมุ่งหมายมิให้เด็กได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและสภาวะทางจิตใจจากกระบวนการยุติธรรม การดำเนินการดังกล่าวเฉพาะคดีที่กฎหมายกำหนดดังต่อไปนี้

๑.คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ

๒.ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายอันมิใช่ความผิดที่เกิดจากการข่มขืนต่อสู

๓.ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ

๔.ความผิดฐานกรรโชก ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา

๕.ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

๖.ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก

๗.ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

๘.คดีความผิดอื่นที่มีอัตราโทษจำคุก ซึ่งผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีร้องขอการ
วิธีการสอบปากคำบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี (ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ)

๑.ให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนคดีในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

๒.ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการ
ถามปากคำเด็กนั้น และ

๓.ในกรณีที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เห็นว่าการถามปากคำเด็กคนใดหรือคำถามใด อาจจะ
มีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ให้พนักงานสอบสวนถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคม
สงเคราะห์เป็นการเฉพาะตามประเด็นคำถามของพนักงานสอบสวน โดยมีให้เด็กได้ยินคำถามของพนักงาน
สอบสวนและห้ามมิให้ถามเด็กซ้ำซ้อนหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร

๔.ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็ก
ร้องขอและพนักงานอัยการทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กทราบถึงสิทธิที่จะได้รับการ
ช่วยเหลือคุ้มครองและได้รับการเยียวยาความเสียหายตามกฎหมาย

การตอบคำถามของพนักงานสอบสวนสามารถตอบคำถามพร้อมอ้างถึงพยานบุคคล/พยานเอกสาร
หรือวัตถุพยานใด ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

แนวปฏิบัติในการสอบปากคำผู้มาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษที่สถานีตำรวจ



พนักงานสอบสวน



ผู้เสียหายมาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ



สอบปากคำผู้เสียหายหรือผู้มาร้องทุกข์กล่าวโทษ
เพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น
ดังนี้

๑. พฤติการณ์และการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นและได้รับความเสียหายอย่างไร
๒. วันเดือนปี สถานที่เกิดเหตุ
๓. คำถามอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น

แนวปฏิบัติในการสอบปากคำพยาน



พนักงานสอบสวน



พยานที่ถูกเรียกมาพบ



สอบปากคำพยานเพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น
ดังนี้

- ๑.ความสัมพันธ์ของพยานกับผู้เสียหายหรือผู้กระทำความผิด
๒. สอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือรู้เห็นเหตุการณ์หรือ
ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร
๓. คำถามอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น

แนวปฏิบัติในการสอบปากคำผู้ต้องหา



พนักงานสอบสวน



ผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา



๑. สอบถามชื่อสกุล ที่อยู่

๒. แจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่ถูกกล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบ

๓. แจ้งสิทธิในชั้นสอบสวนให้ผู้ต้องหาทราบ

๔. สอบสวนว่าได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่โดยให้โอกาสผู้ต้องหาแก้ข้อกล่าวหาและที่แสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตน

แนวปฏิบัติในการสอบปากคำบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี



พนักงานสอบสวน



บุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี



แจ้งสิทธิให้บุคคลดังกล่าวทราบดังนี้

๑. ให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก
๒. ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำเด็กนั้น และ
๓. สิทธิในการตอบคำถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์
๔. สิทธิที่จะไม่ตอบคำถามที่ซ้ำซ้อนกันหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันควร
๕. สอบปากคำเกี่ยวกับเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือรู้เห็นเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร

สอบปากคำผู้กล่าวหาต้องสอบสวนให้ปรากฏ

คำร้องทุกข์/กล่าวโทษ

1

2

ความเสียหายที่ได้รับ

ข้อเท็จจริง/พฤติการณ์

3

4

ชื่อสกุล ตำแหน่งบรรณ
ผู้ต้องหา

วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ

5

6

แจ้งสิทธิในคดีอาญา
ให้ผู้กล่าวหาทราบ

ความผิดเกี่ยวกับเพศ
ให้พนักงานสอบสวนหญิง
เป็นผู้สอบสวน

7



สอบปากคำผู้ต้องหา

1 หากไม่มีหลักฐานตามสมควร
ว่าผู้ต้องหากระทำความผิด
ให้แจ้งเพียงว่าถูกกล่าวหาอย่างไร
โดยไม่ต้องแจ้งข้อกล่าวหา

2 หากมีพยานหลักฐานตามสมควร
ว่าผู้ต้องหากระทำความผิด
ให้แจ้งข้อกล่าวหาพร้อมแจ้งสิทธิว่า
ผู้ต้องหาจะมีสิทธิให้การหรือไม่ก็ได้
และมีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ที่ตนไว้ใจเข้าฟัง
การสอบปากคำตนได้

3 กรณีผู้ต้องหาให้ปากคำ
แล้วไม่ยอมลงลายมือชื่อ
ให้พนักงานสอบสวนหมายเหตุไว้

4 คดีอัตราโทษประหารชีวิต
ก่อนเริ่มถามปากคำต้องถามว่าผู้ต้องหา
มีทนายความหรือไม่
หากไม่มีต้องจัดหาให้



สอบปากคำพยาน

1



- สอบปากคำให้เห็นว่าพยานมีความเกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร เป็นประจักษ์พยานหรือพยานแวดล้อม

2



- กรณีพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยได้ พนักงานสอบสวนต้องจัดหาล่ามแปลในการสอบปากคำ

3



- พยานผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รายงานผลการตรวจไว้แล้ว ไม่ต้องบันทึกปากคำอีก

สอบปากคำบุคคลอายุไม่เกิน 18 ปี

1

ต้องจัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์
บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมฟังการสอบสวน

2

จัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงการสอบสวน

